

Enedina Lloris: I l'Òpera va

L'èxit assolit per la soprano valenciana, en dies passats, al Liceu de Barcelona, confirma les expectatives depositades en ella i alhora corona una primera etapa d'una carrera que es perfila brillant.

P. Sellés

Enedina Lloris és nascuda a Alfara del Patriarca, però ha viscut de sempre a Godella. De família de pastissers i forners no s'està de dir que la seua dedicació al món de la música va ser una pura casualitat. Es declara cantant de vocació més aviat provocada, tot i que amb el temps i els resultats assolits vocació i ambició han acabat per contaminar-la.

Quan arribem a casa seva, ens rep Liú, un petit homenatge al mestre Puccini en forma de *caniche* negra, que, segons ens diu la seua ama, des de la porta lladra més per por que no per espantar. Al natural, sembla molt més fràgil de la imatge que habitualment n'ha oferit la premsa. Però la seua és una classe de fragilitat no vulnerable, que tant pot amagar la candorositat de d'una «Sonnambula» com l'eixeriment d'una d'aquelles criades mozartianes. Ens acomoda en el seu estudi, atapeït de cintes i partitures, on al llarg de l'entrevista faran incursions, tant el seu marit, com la rebolicada Liú.

—*M'imagina que deu estar una mica cansada per haver-ho contat tantes voltes. Però em sembla que vostè no és la típica cantant que porten a estudiar perquè a casa la senten cantar i pensen que té un gran futur.*

—No, jo no tenia ni vocació ni tradició familiar ni res. Jo vaig començar en la música per ma mare. Érem quatre germans i tots eren normals, llevat de mi, que era rara, plorona i donava molta llanda. I, com que era insuportable, ma mare va tenir la feliç idea de portar-me al conservatori per veure si la música amansia la fera. Allí se'm va descobrir que tenia oïda per a la música, i que anava avançant. Després, em vaig presentar a la prova d'admissió del teatre Alla Sacala, en l'escola de perfeccionament. I em van admetre i ens en vam anar.

—*Sense cap classe de beca.*

—Res. Els estalvis que teníem. La meua beca era ell (*dirigint-se al marit*).

—*¿Quina importància ha tingut en la seua vida i en la seua carrera l'experiència de Milà i la Scala?*

—De fora, les coses es veuen diferents. Quan entres per primera vegada a la Scala saps que estàs cara a cara amb la tradició musical més llarga d'Europa. Amb el temps t'hi habitues. Jo estava tantes hores dins, que era ja com estar a casa. Però sóc conscient d'haver presenciats moments històrics. He vist actuar —actuar, no; assajar— Ricardo Mutti o les funcions de l'*Otello* de Zefirelli. Això era una lliçó. Però no pel fet de seure't i veure la funció, sinó d'estar en l'assaig, viure'l. És meravellós.

D'altra banda, treballava moltíssim. Em provava a mi mateixa, perquè estava intentant traure allò que hi havia en mi de manera natural, que era el repertori que al cap d'un any ja vaig tenir clar. Treballava vint-i-quatre hores al dia. I dic vint-i-quatre hores perquè inclús gitada repassava allò que duia en el cap. I a nivell viencial va ser molt important. Vaig viure intensament. Sempre dic que són els anys més feliços de la meua vida. Sobretot quan veig que aquells sacrificis i esforços han donat el seu fruit. Aleshores, ja era conscient que era una època irrepètible.

—*¿En quina mesura es troba lluny dels anys passats a Milà, quan el nom d'Enedina Lloris no era conegut?*

—És molt diferent. La responsabilitat, el pes que porte a sobre, és tremend. És clar que en el risc pot haver-hi el camí de futures compensacions, però la pressió és molt forta, t'amariga molts moments.

—*¿Quin era el panorama amb què es va trobar en tornar d'Itàlia?*

—No era massa afalagador, la veritat. Eren les perspectives normals d'una persona jove que ha acabat la carrera, que espera i que sap que les



«Els anys a la Scala formen una època irrepètible per a mi».

coses vénen molt a poc a poc. Fins que vaig fer la *Francisquita* a Madrid. Això va significar per a mi una gran empenta. Vaig tenir molta sort.

—*Arran del seu èxit amb La Sonnambula al Liceu, les ofertes deuen ser d'allò més prometedores, encara que, pel que fa a cantants, vostè ja ha compartit cartell amb alguns dels noms més llegendaris. ¿Què se sent de cantar amb aquells que se suposa que són més aviat un somni per a una cantant que comença?*

—¡Uff! És un xoc. Això sí que impressiona. És difícil d'explicar. Veure un mite, quasi intocable i que el tens



al costat... que, salvant les distàncies, està passant el mateix tràmol que tu, amb la mateixa preocupació per aquella nota difícil. Em va impressionar, tant que encara no estic segura d'haver donat tot el que podia de mi.

—*¿I el tracte? ¿Es fa molt patent el divisme de què tenen fama?*

—No, en absolut. Tot i que per la seua grandesa se'ls podria perdonar, són grans professionals i grans persones. Res de manies, res de tics. Molt de control, en canvi. En el cas de Domingo i Krauss, que són els que més he tractat, han ajudat molt perquè la relació fos magnífica.

—*Amb La Sonnambula Enedina Lloris ha interpretat un paper que és un repte per a les sopranos que comparteixen el seu repertori. ¿Quin seria el paper que encara somia d'interpretar?*

—Ja he fet els que més m'abellien. Amb *Sonnambula* i Norina de *Don Pasquale*, que faré d'ací a dos mesos, ja no n'hi ha cap que encara no haja fet. Si de cas... n'hi ha un que encara he d'esperar uns anys per provar-lo. Per qüestions purament físiques. Ara és impensable. (*Quasi no gosa dir-lo.*) *La Traviatta*.

—*¿Per què?*

—Perquè és un personatge absolutament meravellós. Teatralment i vocalment és arravatador. És un dels pocs personatges dramàtics que a mi em pot interessar.

—*¿I en quins personatges se sent més a gust?*

—Jo m'identifique amb els de l'òpera *buffa*. Són els que més em van. M'agraden, m'hi divertesc. Però no totes les òperes d'aquest gènere vocalment donen la mateixa satisfacció. Aquells que em permetrien un major lluïment, les heroïnes dramàtiques de Bellini o Donizzetti, no m'interessen tant. Els drames no m'acaben de fer el pes.

Companyia
Flotats

**PER UN SÍ
O PER UN NO**

de Nathalie Sarraute
Versió catalana de Carme Serrallonga
Posada en escena: Simone Benmussa

**EL
DESPERTAR
DE LA
PRIMAVERA**

de Frank Wedekind
Versió catalana de Carme Serrallonga
Direcció: Josep Maria Flotats

infantillatges

de Raymond Cousse
Versió catalana de Pep Cruz
Direcció: Josep Maria Flotats

Poliorama Teatre

casernes de Catalunya
Departament de Cultura

CLAU

D

VOLTA

llibreria - papereria
material oficina
objectes escriptori
jocs
belles arts
dibuix tècnic

distribuïdor per la zona de:

Letraset®

passaig maragall, 84
telèfon 351 54 02
barcelona

—Vostè ha declarat reiteradament que és molt feliç.

—Sí.

—¿Fins a quin punt és difícil fer lligar aquest estat amb el personatge d'una dona que perd la raó per amor, inclús l'objecte d'aquest mateix amor? ¿Com entra vostè en la seua pell?

—És horrorós. És un conflicte. Són personatges que els has de fer creïbles, i jo no me'ls crec. Però ho has de fer creure, per grotesc i ridícul que a voltes puga resultar.

—Vostè no és de l'opinió que es donen moltes Traviattes en la vida real.

—¡Nooo! Ni traviattes, ni Lucies, ni tan tols *Sonnambules*, que inclús tenen final feliç. No.

—¿Quina importància dona a la part purament teatral de la representació operística?

—Tota. Avui dia no es pot concebre l'òpera com a mer cant. Jo no puc eludir la part escènica. És un punt més al teu favor, és més *bravo*. A més, t'ho exigeixen. Jo, per això, m'identifique més amb l'òpera *buffa*. Els papers són més traslladables a l'actualitat. És la comèdia d'*imbroglio*, que en diuen a Itàlia. Són els equivocs, els colps còmics de sempre, però que, si són ben realitzats, tenen molt d'efecte. L'òpera és teatre.

—Si li ve de gust, podem entrar en un tema una mica espinós, si no ja suat. Crec que vostè no està gens contenta de com l'han tractada les institucions valencianes.

—¡Bah! Ja està bé. El passat ja és passat. Hi ha hagut de tot, però deixem-ho córrer. Ja s'ha dit tantes vegades, que al final semblaré una espècie de bruixa.

—De tota manera, ¿no creu que el públic i la crítica valencians sí que van saber veure en vostè alguna cosa més que una alumna del conservatori?

—Sí, el públic sí. No en tinc cap queixa. I de la crítica, tampoc. Però no és precisament València on he tingut els èxits més grans.

—¿Vol dir això que és un públic més exigent, o que és un públic amb una mena de complex d'inferioritat que es nega a reconèixer alguna cosa si no li ve primer refrendada des de fora?

—A València ha anat bé. Però ha estat després d'haver anat bé fora. Cada públic de cada teatre és d'una manera. Però és curiós que amb públics que tenen fama de ser exigents, de no tenir compassió envers l'artista, per exemple els pisos quart i cinquè del Liceu, haja tingut més èxit que amb públics com el valencià, que no estan considerats així.

—¿Com s'explica que València, «ciutat de la música», «terra d'artistes» i tòpics per l'estil, no tinga una òpera estable, o el fet que els músics d'ací se n'hagen d'anar?

—Perquè aquest país és així. Què hi farem. El que està vist i comprovat és que en aquesta comunitat no tenim l'esperit de poble, ni de poble unit, ni de saber fer les coses junts. Si es destaca, és individualment. I és clar que València és terra d'artistes i que la base de totes les orquestres d'Espanya són valencians. Però sempre es fa individualment. Seria més desitjable rebre el suport d'ací, començar ací mateix. És clar que, talent, n'hi ha en aquesta terra, però els mitjans són els que fallen. Jo quan vaig començar ací a València va ser gràcies a l'Agrupació Lírica. En aquella època hi havia òpera. Però recorde que vaig fer un paper en l'AVAO que no vaig arribar mai a cobrar.

—¿Són moltes les coses a què s'ha d'estar disposada a sacrificar per fer el que es diu una carrera important?

—L'únic que sacrifique és la tranquil·litat i la vida regular i ordenada, que s'ha convertit en una autèntica obsessió. Haver de viatjar molt, tot i ser necessari i senyal que hi ha faena, em suposa moltes incomoditats, la vida d'hotel no m'agrada en absolut. Jo sóc molt casolana.

—¿La professió li deixa temps per fer més coses?

—No ja no faig altra cosa.

—¿L'òpera és una manera de viure?

—És una escola de vida.

—És a dir, que finalment no porta amb vostè la Singer que li va regalar el seu marit.

—No (*Riallès*). Ja m'agradaria. Últimament porte el punt. Però no tinc temps ni de traure les agulles de la bossa.

—No han tingut fills.

—Tenim Liú. (*Riallès*). Però no es pot dir que no els tinga a causa de la carrera. Bé, també, però no és el motiu de més pes.

—¿La soprano és l'estrella? ¿Què pensa del fet que la gent òmpliga els teatres atreta sobretot dels grans noms?

—L'estrella continua sent el tenor. Però un cantant, un gran nom, no fa un espectacle ell sol. Hi ha d'haver la conjunció de tots els elements que l'integrén. A voltes és preferible una mitjania, que no un gran nom rodejat de calamitats i que com a resultat sol ser un desastre.

—¿Què pensa de l'auge actual de l'òpera?

—L'òpera està de moda. □